

CYKLUS A „BEETHOVENOVSKÝ“ – prémiový koncert

SMETANOVA SÍŇ

Úterý 1. března 1977 v 19.30 hodin

Středa 2. března 1977 v 19.30 hodin

LUDWIG van BEETHOVEN
1770–1827

Coriolan
přehra c moll ke Collinově tragédii
op. 62

Přestávka

ANTON BRUCKNER
1824–1896

Symfonie č. 8 c moll
Allegro moderato
Scherzo. Allegro moderato
Adagio
Finale. Bewegt, doch nicht zu schnell

DRAŽĎANSKÁ FILHARMONIE

Dirigent **Günther Herbig** NDR

Příští koncert cyklu: úterý 29. a středa 30. března 1977 – Brahms, Berg, Beethoven

Literatura:

R. Rolland: Beethoven
M. Dehnert: Anton Bruckner

Vt 73412
Vt 76049

Mezi přední symfonická tělesa NDR a významné reprezentanty své země patří **DRAŽĎANSKÁ FILHARMONIE**, která v roce 1970 oslavila stoleté jubileum. Již v roce 1871–2 hostovala v Petrohradu, 1879 ve Varšavě, 1883 v Holandsku, 1907 v Dánsku, Švédsku a Norsku, 1909 v Americe. Umělecký vzestup orchestru (původně souboru zvaného Gewerbehausorchester) podpořili významní hostující umělci a dirigenti, např. P. I. Čajkovskij, J. Brahms, A. Dvořák, H. von Bülow, E. Sauer, J. Joachim, R. Strauss, A. Rubinstein, F. Busoni, S. Rachmaninov, P. de Sarasate, F. Kreisler, J. Thibaud, P. Casals, E. Ysaye a mnoho dalších. Z řady šéfdirigentů tělesa je nutno jmenovat proslulého Holanďana Paul von Kempena, Carl Schurichta a v poválečné době především nositele Národní ceny prof. Heinze Bongartze (1947 – 1964), pod jehož vedením absolvoval orchestr četné zahraniční zájezdy. Následovníkem H. Bongartze se stal prof. Horst Förster (až do roku 1967) a po něm převzal vedení Kurt Masur, umělec mezinárodní pověsti, který dal podnět k vzniku filharmonického sboru; od roku 1972 je šéfem tělesa Günther Herbig.

Od října 1969 je sídlem Drážďanských filharmoniků reprezentativní Kulturní palác v Drážďanech, jehož sál má kapacitu 2 500 míst. Pevné zázemí orchestru tvoří 90 000 abonentů ročně, které číslo se ještě zvyšuje o návštěvníky mimořádných koncertů symfonické a komorní hudby až na 240 000 v domovském městě. Instituce si vytvořila výbornou pozici výchovou mladých lidí; pravidelné školní koncerty a cykly pro mládež a závody, které jsou vždy vyprodány, cílevědomě připravují širokou posluchačskou základnu. Zahraniční koncertní turné orchestru jsou početná. Kromě opakovaných zájezdů do zemí socialistického tábora hostovala Drážďanská filharmonie téměř ve všech západoevropských státech i v zámoří. V roce 1968 byl orchestr vyznamenán Vlasteneckým řádem za zásluhy NDR; v roce 1961 byl jmenován zakládajícím členem pražské Dvořákovy společnosti a o pět let později získal zlatou medaili Gustava Mahlera od Mezinárodní společnosti G. Mahlera ve Vídni za zásluhy o dílo tohoto skladatele.

GUNTHER HERBIG, od roku 1972 šéfdirigent Drážďanské filharmonie, se narodil v roce 1931; v letech 1951–56 studoval u H. Abendrotha na Vysoké škole F. Liszta ve Vymaru. Jeho dalšími učiteli byli Arvid Jansons, Hermann Scherchen a Herbert von Karajan. V roce 1957 nastoupil jako dirigent u Německého národního divadla ve Vymaru a současně vyučoval na místní Vysoké hudební škole. V rozpětí deseti let (1962 – 1972) působil ve funkci hudebního ředitele v Potsdamu a jako dirigent Berlínského symfonického orchestru. S Drážďanskou filharmonií u nás naposledy hostoval v říjnu 1975. V březnu 1976 řídil pak koncert abonentního cyklu FOK ve Smetanově síni. K

Od roku 1962, tedy již patnáct let, se rozvíjely vzájemné přátelské svazky mezi Drážďanskou filharmonií a Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK. V rámci dohod o spolupráci hostovaly oba orchestry několikrát v abonentních cyklech; uskutečnila se také řada výměnných „stáží“ předních instrumentalistů obou těles, mezi pracovníky Drážďanské filharmonie a naší instituce vznikla mnohá osobní přátelství. Na tuto dlouholetou tradici navazuje i letošní dvoji vystoupení Drážďanské filharmonie v programu našeho beethovenského abonentního cyklu, jež jsou reciproční akcí za dva koncerty, které 27. ledna 1974 uskutečnil náš orchestr v Drážďanech.

Upřímně vítáme naše umělecké přátele z Německé demokratické republiky a přejeme jim, aby se u nás ve Smetanově síni dobře cítili a aby se jim na „našem pódiu“ dobře hrálo.

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

„Kdybych věděl tolik o válečném umění jako o umění tónů, zvítězil bych nad ním.“ Tak se Beethovenovi jevil Napoleon usurpátor, zrádce revoluce a potlačovatel národů. **Ludwig van Beethoven** žil převážně dvěma úděly: svým uměním a myšlenkou lidské důstojnosti. Ve svých dílech – Eroica, Egmont, Fidelio, VII. symfonie, V. klavírní koncert – uskutečnil svou heroicko demokratickou představu o úloze jedince pro život lidstva s mravní maximou republikána. Nad umění nadřazoval etiku života, krása a pravda byly pro něho jedno. Beethoven v sobě ztělesnil jednotu umělce a charakteru, kterou později v tak vypjaté podobě nacházíme u Gustava Mahlera. Pod dojmem četby dramatické básně H. J. von Collina zkomponoval v roce 1807 předehru Coriolan, opus 62. Postava antického aristokrata, kterého nezvládnutá samolibost vehnala do tábora nepřátel Říma a jenž po prosbách své matky skončil smrtí z rukou těch, které zradil, Beethovena mimořádně zaujala. Coriolan byl velkou a rozporuplnou osobností, jež podstoupila dramatické duševní zápasy. Odtud celková tvrdost hudebního ztvárnění (téma po krátké introdukci), vyúsťujícího do tichého závěru.

Krátce před svou smrtí – roku 1882 – poznamenal v Bayreuthu Richard Wagner: „Vím jen o jednom, kdo se blíží Beethovenovi: je to Bruckner.“ Geniální německý hudební dramatik slyšel tehdy skladatelovu II. a III. symfonii. Řada z nich totiž čekala na své provedení až 25 let! Životní a umělecké osudy **Antona Brucknera**, tvrdošíjně hlavy s horoucím srdcem, fascinujícího varhaníka a jednoho z plamenných bojovníků za nový umělecký výraz, jsou obestřeny prvky tragického nepochopení. Velcí myslitelé a umělci ve své tvorbě vždy vyjádří nejen jasné, nýbrž také temné stránky života, Bruckner tak učinil jako mimořádná osobnost s teologickým myšlením, extatičností mystika, jako seversky filosofující panteista s wangerovským rozpětím. Kontrasty monumentality a ticha nadzemských prostor poukazují na ojedinělou bytost, vybavenou žárem vnitřní síly a darem pochopit časové rozměry naší planety i prapodstaty smyslu života na ní. Bruckner naplnil romantismus a zároveň jej překonal. Byl spjat s dobou, v níž žil, zároveň však byl zcela nezávislý na jejích poměrech. Svým uměním jako by hledal svět a počínal si přitom jako vizionářský fantasta. Celý tvůrčí odkaz